

R E O R G A N I Z O

Antaŭ unu jaro S-ro Stettler, nuna prezidanto de UEA skribis al mi: «UEA ne ekzistas por si mem, sed por la movado. Ĝi satas siajn aranĝojn ĉar ĝi kredas ilin utilaj por la celo, do por la movado. Sekve se oni pruvos ke aliaj aranĝoj, aŭ tute nova organizaĵo, taŭgos pli bone, tiam ĝi volonte alportos tiujn aranĝojn sur la altaron de la komuna bono. Tion mi konsideros ne ofero, sed simpla saĝo».

ROLLET DE L'ISLE
Dumviva Membro de UEA
Membro de ICK.

(El *La Movado*)

La sintenon de UEA, post la Konvencio de Parizo kaj la nuligo de la Kontrakto de Helsinko, oni ne povas facile kompreni.

Kio, fakte, kondukis la ĉefajn naciajn societojn al tiu decido? La simpla konstato pri la troa komplikeco de la internacia Esperanto-organizo, kaj ĉefe la konstato ke *la tuto de la internaciaj organizaĵoj* — KR, UEA, ICK — *kostas tro multe al la esperantistoj*.

Preskaŭ neniu esperantisto sciis, ke ekzistas kiel gvidantaj instancoj en Genevo du paralelaj internaciaj E. oficejoj; ke ili, anstataŭ labori unu en la kadro de la alia, inter si duonbatalas; ke UEA, promesinte disciplinan submeton al ICK en Helsinko kaj per tio liginte al si ĉiujn la naciajn societojn, fakte rifuzis rezigni pri sia ab-

soluta memstareco, kaj per tio mem jam unue disŝiris la kontrakton de Helsinko; ke, laŭ tiu absurdega kontrakto de Helsinko, tiom priplorita de D-ro Privat, regule kaj amase la samaj personoj voĉdonis por unu propono kiel membroj de UEA, kaj samtempe kontraŭ ĝi kiel membroj de la nacia societo!!! Preskaŭ neniu esperantisto atentis ke la konkurenco inter la du organizaĵoj, nacia societo kaj UEA, estas la ĉefa eraro de metodo kaj la funda kaŭzo de tiom da fortmalŝparoj, konfuziga ĉe ĉiu nove bakita samideano, malutila al ambaŭ entreprenoj, tro favora — ĉar bazita sur la malkaŝa neo de la disciplina principo — al ekesto de estraraj malpacoj.

Preskaŭ neniu esperantisto — precipe — sciis ke la malbona aranĝo de UEA kaŭzis la terure altan prezon de ĝia funkciado: ke ĉiujare UEA ricevas 75.000 svisajn frankojn (280.000 italajn lirojn) de la esperantistoj por funkciigi 2000 delegitojn (kiuj laboras senpage, kaj kiujn pretigis kiel esperantistojn la naciaj societoj je sia kosto) publikigi jarlibron kiu valoras malpli ol 3 italajn lirojn, kaj eldoni gazeton tute senutilan por la praktikaj servoj. Oni povas aprobitian organizon pro sentimentaleco, sed certe ne pro kompetenteco pri similaj aferoj.

Organizo estas problemo de speciala tekniko, kaj ne afero de sentimentaleco.

Nu, klarajn parolojn. Oni mensogas ĉe UEA. Oni ŝajnigas ke en Parizo oni atentis al UEA, ke oni volas ĝin mortigi, kaj en Parizo oni petegis de UEA ke ĝi akceptu diskuti kelkajn modifojn por enpreni la naciajn societojn en si kaj tiel forigi la duoblecon, oni petegis ke ĝi akceptu esti ĉio, ĝi rifuzis. UFE deklaris jam en la komenco ke *sia nomo estas nur provizora*, ĉar oni esperas ĉiam pri konsento de UEA eniri la unuecan movadon, kaj oni diras ke UFE volas mortigi per konkurenco UEA-n. Oni eklaboris por la unueco, oni streĉis siajn fortojn al tiu granda celo, kaj Privat skribas: «ni esperas ke la esperantista popolo rifuzos tiun danĝeran proponon, kiu povas nur akre dividi la fortojn de nia movado». Ha, jes, sinjoro Pri-

vat: estas du personoj en la movado kiuj volas nepre kaj energie ĝin dividi: Stettler kaj Privat; Privat kaj Stettler. Jen ĉio.

La interna malforteco de UEA estas klare montrata en tio, ke dum tiom da jaroj ĝi ne sukcesis trovi novajn membrojn eĉ ne konservi la malnovajn. Ĝi vivas nur de sentimentaleco. Ĝiaj gvidantoj ne kapablas kompreni de kie oni komencas la organizadon de kreskopova kaj prospera Asocio. Ĝi flizas, kaj konstante petas pri mono.

Mi estas admiranto sincera kaj senrezerva de la belega stilo, de la oratoraj kapabloj, de la lingva sento kaj de la perfekta Esperanta animo de D-ro Privat. Sed mi kredas ke li kiel organizanto nenion valoras. Kaj mi opinias ke estas maljuste verki artikolojn kiuj celas la malpacon, la senfortigon de la movado, la malordon, la adoradon por kelkaj ne taŭgaj gvidantoj, la persiston sur la vojo de la konfuzo kaj de la daŭra divido.

Mi proponas ke D-ro Privat verku aliajn verkojn kiel «Esprimado de sentoj en Esperanto», kiu vere tuŝis min kaj gajnis mian daŭran admiron. Sed ke li ne verku kaj ne zorgu pri organizaj demandoj. Oni ne povas esti eminenta pri ĉio.

La esenca afero por la praktika vivo de Esperanto estas la delegita reto kaj la jarlibro. Ambaŭ neniel koncernas la spiritan esencon de la movado: ĉiuj asertoj de Privat pri tiu punkto estas oratoraj balasto. Kaj delegita reto kaj jarlibro povas esti multe pli bone prizorgataj de Federacio de naciaj societoj ol rekte de la geneva oficejo. Tion pravas logiko kaj sperto.

La libroservoj kaj abonmentoj plenigitaj de internacia centro ne povas funkcii en la nuna stato de la movado kiel la samaj servoj prizorgataj de naciaj societoj. Kiu konas la internan funkciadon de UEA kaj BEA kaj ilin komparas, ne povas momente dubi pri tio.

La kerna demando kiu klarigas la reziston de UEA estas tiu de la estrar-elektoj. Oni timas pri la personoj, ne pri la movado. Kaj por du-tri personoj oni eluzas la sentimentalecon de la esperantistoj kiuj ne havas sufiĉan sperton pri komercaj kaj organizaj demandoj.

En la novembra numero de «Esperanto» de Genevo D-ro Privat aprobis, eĉ proponis, ke la movado estu sur bazo de naciaj teritorioj de UEA. Tio estas ĝuste la formo proponita en Parizo. Sed la sola punkto kiun UEA esence defendas, estas ke la naciaj teritorioj (societoj) ne enmiksiĝu en la elekto de la estraro.

Sed racio kaj organiztekniko postulas: ke oni havu unuecan organizon; ke oni havu taŭgajn homojn kiel gvidantojn; ke oni duonigu la terure grandajn elspezojn de Genevo. Simpla kaj blinda aliĝo al UEA en la nuna formo — diktatoreco de senkapabluloj — ne kontentigas la nian kaj trian postulojn.

Ni, italaj esperantistoj, devas goji pri nia privilegia situacio, ĉar la organiza problemo estas por ni definitive solvita per kontrakto kun UEA, kiu, neniel malebligante la prosperon de la praktikaj servoj kaj eldonaj entreprenoj de tiu Asocio, lasas al itala esperanto-organizo la necesan unuecon kaj la necesan ordon. Ni devas pro tio streĉi fortojn, ne por internaj bataloj, sed por ekstera laboro.

observanto.